

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “เทคนิคการวิเคราะห์และการตรวจสอบของทีมงานควบคุมผู้เสียภาษี สำนักงานสรรพากรภาค 8” จะใช้แนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะภาษีอากรที่ดีและการบริหารจัดการเก็บภาษีที่ดี แนวทางการกำกับดูแลผู้เสียภาษี ประเภทการปฏิบัติงานตรวจสอบภาษีอากร เทคนิคการวิเคราะห์และการตรวจสอบเป็นแนวทางในการศึกษา

2.1 แนวคิดและทฤษฎี

1) แนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะภาษีอากรที่ดีและการบริหารจัดการเก็บภาษีที่ดี (ไพจิตร โรจนวานิช, ชุมพร เสนไสยและสาโรช ทองประคำ, 2546)

การจะนำภาษีอากรใดมาใช้จัดเก็บภาษีจากรายกรหรือประชาชนเป็นหน้าที่ของรัฐจะต้องเลือกสรรภาษีอากรที่มีลักษณะที่ดี ก่อให้เกิดผลทางการจัดเก็บภาษีในทางบวกมากกว่าทางลบและไม่ควรมีภาษีอากรมากประเภทจนเกินไป ภาษีอากรที่รัฐนำมาใช้เป็นเครื่องมือบังคับจัดเก็บจากรายกรแบ่งออกเป็นภาษีทางตรง (Direct Tax) คือภาษีที่ผู้เสียภาษีผลภาระไปให้ผู้อื่นได้ยาก เช่นภาษีที่เก็บจากกองมรดก ภาษีที่เก็บจากเงินได้ ภาษีที่เก็บจากทรัพย์สิน และภาษีทางอ้อม (Indirect Tax) คือภาษีที่ผู้เสียภาษีสามารถผลภาระภาษีไปให้ผู้อื่นได้ง่าย เช่นภาษีที่เก็บจากสินค้าหรือบริการ ภาษีที่เก็บจากการบริโภค ภาษีที่เก็บจากการนำสินค้าเข้าประเทศหรือส่งออกโดยลักษณะภาษีอากรที่ดีควรมีความเป็นธรรม มีความแน่นอนชัดเจน มีความสะดวก มีประสิทธิภาพ มีความเป็นกลางทางเศรษฐกิจ อำนวยรายได้และมีความยืดหยุ่น

การบริหารจัดเก็บภาษีอากรจะต้องมีการปฏิบัติงานที่เป็นธรรมด้วย (Equal between Equal) เพราะถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรก็มักจะต้องมีอำนาจควบคุมกันไป หากผลปฏิบัติกับผู้เสียภาษีขาดความเป็นธรรมและเสมอภาคภาษีอากรที่มีลักษณะที่ดีก็จะกลายเป็นภาษีอากรที่ไม่ดีได้ การกำหนดหนี้หรือภาระภาษีอากรจะต้องเป็นจำนวนที่แน่นอนมีที่มาและที่ไปบนพื้นฐานของกฎหมายหรือระเบียบที่ออกมาถูกต้องตามกฎหมาย ไม่ใช่กำหนดจำนวนภาษีขึ้นตามอำเภอใจโดยปราศจากมูลฐานหรือหลักฐานและหลักเกณฑ์ที่ถูกต้อง โดยการบริหารจัดการเก็บภาษีอากรจะต้องมีประสิทธิภาพโดยต้องมุ่งเน้นการปรับปรุงแก้ไขมาตรการต่าง ๆ ให้ทันเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง

2) **แนวทางการกำกับดูแลผู้เสียหาย** (สำนักมาตรฐานการกำกับและตรวจสอบภาษี กรมสรรพากร, 2551)

การกำกับดูแลผู้เสียหายผู้ปฏิบัติงานคือทีมกำกับดูแลผู้เสียหาย โดยในการจัดตั้งทีมกำกับดูแลผู้เสียหาย 1 ทีมใหญ่ จะประกอบไปด้วยทีมย่อยจำนวนไม่น้อยกว่า 2 ทีม เจ้าหน้าที่ในทีมคือหัวหน้าทีมใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่ระดับ 8 (ระดับชำนาญการพิเศษ) หัวหน้าทีมย่อยเป็นเจ้าหน้าที่ระดับ 7 และเจ้าหน้าที่ในทีมย่อยเป็นเจ้าหน้าที่ระดับ 3-6 (ระดับปฏิบัติการและระดับชำนาญการ) ไม่น้อยกว่า 1 คน ต่อ 1 ทีม โดยทำการติดตามกำกับดูแลการชำระภาษีให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบันรวมทั้งทำการตรวจสอบข้อมูลการชำระภาษีอากรทุกประเภท ซึ่งผู้ประกอบการที่จะต้องกำกับดูแล ได้แก่

- 2.1) ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม
- 2.2) นิติบุคคลที่ไม่มีหน้าที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม
- 2.3) บุคคลธรรมดาที่ไม่มีหน้าที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มและมีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(5)-(8) ไม่ว่าจะมิเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1)-(4) แห่งประมวลรัษฎากร รวมอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม

3) ประเภทการปฏิบัติงานการตรวจสอบภาษีอากร

ลักษณะงานการกำกับดูแลตรวจสอบภาษีอากรของทีมกำกับดูแล มีดังนี้ (สำนักมาตรฐานการกำกับและตรวจสอบภาษี กรมสรรพากร, 2551)

3.1) **การวิเคราะห์แบบแสดงรายการภาษี** เป็นการปฏิบัติงานโดยมุ่งเน้นการค้นหาสิ่งผิดปกติในแบบแสดงรายการภาษีและประเมินความเสี่ยงในการเสียภาษีว่ามีเหตุผลอันควรเชื่อว่าเสียภาษีถูกต้องและชำระภาษีอากรใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงหรือไม่ เพื่อให้ทราบว่าการกำกับดูแลด้วยวิธีการใดในประเด็นใด ซึ่งจะช่วยจำกัดขอบเขตในการตรวจให้แคบลง ช่วยให้การตรวจมีประสิทธิภาพและได้ผลตามเป้าหมาย ประกอบไปด้วยการวิเคราะห์แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและการวิเคราะห์แบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคล

3.2) **การตรวจสภาพกิจการ** เป็นการออกตรวจ ณ สถานที่ประกอบการของผู้ประกอบการ เพื่อให้ทราบถึงสภาพข้อเท็จจริงในปัจจุบันและให้คำแนะนำเพื่อให้มีการปฏิบัติทางด้านภาษีอากรที่ถูกต้องตามกฎหมายและนำข้อมูลมาทำการประเมินสถานะความน่าเชื่อถือของผู้เสียหาย

3.3) **การตรวจคืนภาษี** เป็นลักษณะการตรวจสอบเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการขอคืนภาษีของผู้ประกอบการว่าผู้ประกอบการจะได้รับสิทธิคืนภาษีตามบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากรหรือไม่ การดำเนินการตรวจสอบจะต้องครอบคลุมถึงเดือนภาษีหรือปีภาษีที่เกี่ยวข้องกับการขอคืนและที่ได้ยื่นคำร้องขอคืนภาษีไว้เป็นสำคัญ ซึ่งประกอบไปด้วยการดำเนินการตรวจคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม การตรวจคืนภาษีธุรกิจเฉพาะและการตรวจคืนภาษีเงินได้นิติบุคคล

3.4) การตรวจปฏิบัติการ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ (สำนักมาตรฐานการกำกับและตรวจสอบ ภาษี กรมสรรพากร, 2549)

3.4.1) การตรวจปฏิบัติการทั่วไป เป็นการตรวจสอบความถูกต้องในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีธุรกิจเฉพาะในส่วนที่ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายและระเบียบกำหนดทุกประเด็น การดำเนินการตรวจในเดือนภาษีล่าสุดที่พ้นกำหนดเวลาขึ้นแบบและเดือนภาษีปัจจุบันที่เข้าตรวจ (ตั้งแต่วันที่ 1 จนถึงวันที่เข้าทำการตรวจ) ประกอบไปด้วยการตรวจปฏิบัติการทั่วไปภาษีมูลค่าเพิ่มและการตรวจปฏิบัติการทั่วไปภาษีธุรกิจเฉพาะ

3.4.2) การตรวจปฏิบัติการเฉพาะประเด็น เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของการปฏิบัติ ตามกฎหมายตามประเด็นที่เจ้าพนักงานตรวจปฏิบัติการกำหนดและผ่านการอนุมัติของผู้มีอำนาจสั่งการ เกี่ยวกับการตรวจปฏิบัติการ ดำเนินการตรวจเฉพาะเดือนที่มีข้อมูล ประกอบไปด้วยการตรวจสอบสภาพ ข้อเท็จจริงของการประกอบการในประเด็นที่กำหนด การตรวจการขาย ณ จุดขาย การตรวจปฏิบัติการเพื่อ ประกอบพิจารณาเครื่องต่าง ๆ ของผู้ประกอบการ การตรวจนับสินค้าและวัตถุดิบ การตรวจใบกำกับ ภาษีปลอม การสอบย้อนใบกำกับภาษี

3.5) การตรวจสอบตามหมายเรียก (สำนักมาตรฐานการกำกับและตรวจสอบ ภาษี กรมสรรพากร, 2550) เป็นมาตรการขั้นสุดท้ายที่ใช้ในการตรวจสอบเนื่องจากผู้เสียภาษีปฏิบัติไม่ถูกต้อง ตามที่กฎหมายกำหนดและเจ้าพนักงานได้แนะนำให้ปฏิบัติให้ถูกต้องแล้วแต่ผู้เสียภาษีไม่ปฏิบัติตามและ ผู้เสียภาษีมีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษี โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 19, มาตรา 23, มาตรา 88/4 และมาตรา 123 แห่งประมวลรัษฎากรสั่งให้ผู้เสียภาษีส่งมอบบัญชีเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ให้เจ้าพนักงานทำการ ตรวจสอบและไต่สวนภาษีอากรทุกประเภท ซึ่งได้แก่ภาษีเงินได้ (ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล) ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะและอากรแสตมป์

4) เทคนิคการวิเคราะห์และการตรวจสอบ

ในการปฏิบัติงานกำกับดูแลและตรวจสอบของทีมกำกับดูแลจะมีระเบียบ แนวปฏิบัติที่ กำหนดขั้นตอนการทำงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่ในกรณีเทคนิคการวิเคราะห์และการตรวจสอบ ภาษีอากรที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบความถูกต้องในการชำระภาษีโดยส่วนใหญ่ได้ใช้เทคนิค การตรวจสอบที่ผู้สอบบัญชีใช้กันอยู่ทั่วไปเพื่อทดสอบความถูกต้องของรายการบัญชีและเน้นความ ถูกต้องด้านภาษีอากรควบคู่กันไปด้วย ได้แก่ (กรมทะเบียนการค้า, 2540)

4.1) เทคนิคการตรวจดู (Inspection) ใช้กับการตรวจและพิจารณาเอกสารหลักฐานต่าง ๆ และการตรวจดูสินทรัพย์ที่มีรูปร่างเพื่อช่วยให้ทราบว่าสินทรัพย์อยู่จริง ตลอดจนทราบถึงลักษณะ สภาพและปริมาณของทรัพย์สินที่มีอยู่ โดยใช้เทคนิคการตรวจนับควบคู่ไปด้วย

4.2) เทคนิคการสังเกตการณ์ (Observation) เป็นเทคนิคที่ช่วยให้ทราบถึงข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่และความเหมาะสมของการปฏิบัติงานว่าได้กระทำตามวิธีการที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผลการตรวจโดยรวมมีความถูกต้องและเชื่อถือได้ นอกจากนี้ยังช่วยให้ประหยัดเวลากว่าการใช้วิธีตรวจนับเอง

4.3) เทคนิคการตรวจนับ (Counting) เป็นการพิสูจน์ว่าสิ่งที่ต้องการตรวจสอบมีอยู่จริงมีปริมาณคงเหลือเท่าไรและคุณภาพหรือสภาพของสิ่งของนั้นเป็นอย่างไร โดยปกติจะใช้วิธีการดังกล่าวกับสินทรัพย์ที่มีตัวตนและจับต้องได้

4.4) เทคนิคการยืนยันยอด (Confirmation) เป็นการตรวจสอบที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าเอกสารหลักฐานทางบัญชีอาจมิได้มาจากแหล่งของผู้ออกหลักฐานจริงจึงใช้วิธีการขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างท้องถิ่นให้ทำการสอบยืนยันผู้ออกหลักฐานให้เพื่อเป็นการยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรว่าหลักฐานดังกล่าวมีความเชื่อถือได้และเกิดจากธุรกรรมทางการค้าจริง

4.5) เทคนิคการตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ (Vouching) เพื่อพิสูจน์ความถูกต้องและความสมบูรณ์ของหลักฐานที่ใช้ประกอบการลงบัญชีว่าเป็นไปตามเงื่อนไขตามที่บัญชีแห่งประมวลรัษฎากรกำหนดหรือไม่

4.6) เทคนิคการตีราคาและการคำนวณใหม่ (Valuation and Recomputation) ในการตีราคาทรัพย์สินใหม่หรือกรณีมีการจำหน่าย การจ่าย การโอนทรัพย์สินโดยไม่มีค่าตอบแทนและเพื่อพิสูจน์ความถูกต้องของตัวเลขทางบัญชีที่นำมาขึ้นแบบแสดงรายการ โดยการคำนวณและกระทบยอดรายการให้มีความถูกต้องและถือเป็นหลักฐานที่เชื่อถือได้

4.7) เทคนิคการตรวจสอบการผ่านรายการ (Retracing Book - Keeping Procedures) คือเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของการผ่านรายการบัญชีจากสมุดขึ้นต้นไปยังบัญชีแยกประเภทว่าถูกต้องตามหมวดหมู่ของกิจการที่เกิดขึ้นซึ่งได้จัดหมวดหมู่ไว้หรือไม่ และรายการดังกล่าวได้ปรากฏเป็นยอดคงเหลือในงบทดลองอย่างน่าเชื่อถือแต่ในปัจจุบันมีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นเครื่องมือในการลงบัญชีและมีการผ่านรายการโดยอัตโนมัติปัญหาในเรื่องนี้จึงลดน้อยลง

4.8) เทคนิคการไต่สวน (Inquiry) เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย สอบข้อเท็จจริงจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

4.9) เทคนิคการวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Analyzing) คือการศึกษาเปรียบเทียบของข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งจะเป็นตัวชี้ประเด็นให้มีการตัดสินใจเลือกใช้วิธีการตรวจสอบอื่นที่จำเป็นเพื่อค้นหารายการที่ผิดปกติ

4.10) เทคนิคการอ่าน (Reading) คือเป็นการตรวจสอบข้อมูลที่เป็นลักษณะลายลักษณ์อักษรเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากหลักฐานทางบัญชีว่าเป็นไปตามสัญญาหรือข้อตกลงใดที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่

4.11) เทคนิคการตรวจหารายการผิดปกติ (Scanning) คือการตรวจสอบเพื่อค้นหารายการที่ซ่อนเร้นไว้ในการบันทึกรายการในบัญชี การผ่านรายการในบัญชีแยกประเภทซึ่งถือเป็นรายการที่มีสาระสำคัญต่อการคำนวณภาษี โดยเฉพาะรายการปรับปรุงตอนสิ้นงวดบัญชีซึ่งอาจมีการตกแต่งตัวเลขทางบัญชีขึ้นได้

4.12) เทคนิคการบวกเลขยอดรวมแนวตั้ง (Footing) คือการทดสอบตัวเลขโดยการทดสอบการบวกตัวเลขใหม่จากข้อมูลบัญชีของผู้เสียภาษีเพื่อตรวจสอบข้อมูลว่ามีความเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด

4.13) เทคนิคการตรวจตัดยอดและการตรวจเหตุการณ์หลังวันที่งบการเงิน (Cut off Audit and Subsequent Event) เป็นการใช้เทคนิคช่วยในการทดสอบรายการบัญชีที่ถูกบันทึกไว้เป็นไปตามรอบระยะเวลาบัญชีไว้อย่างถูกต้องหรือไม่โดยทำการเปรียบเทียบเอกสารหลักฐานที่ปรากฏกับกิจกรรมที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะการปรับปรุง ณ วันต้นงวดและสิ้นงวดบัญชี เช่นการตรวจตัดรายการซื้อ รายการขาย รายการค่าใช้จ่ายล่วงหน้าและค่าใช้จ่ายค้างจ่าย เป็นต้น

4.14) เทคนิคการใช้ข้อมูลจากการสืบสวนประมวลหลักฐาน (Intelligence Data Used) ถือเป็น การนำข้อมูลที่ได้จากการประมวลหลักฐานจากหน่วยปฏิบัติการหนึ่งมาเป็นข้อมูลสนับสนุนในการตรวจสอบ เช่นข้อมูลยอดซื้อสินค้าจากผู้ผลิตหรือผู้ค้าส่งรายใหญ่โดยข้อมูลดังกล่าวจะนำมาใช้ในการเทียบเคียงข้อมูลที่กิจการได้บันทึกรายการไว้แล้วว่า ได้มีการบันทึกรายการไว้ครบถ้วนหรือไม่

2.2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กิตติโชติ ตัณฑารักษ์ (2546) ศึกษาเปรียบเทียบวิธีการสอบบัญชีและวิธีการตรวจสอบภาษีอากร โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบในวิธีการตรวจสอบทั้งสองรูปแบบ พบว่าวิธีการตรวจสอบบัญชีโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตกับวิธีการตรวจสอบภาษีอากรโดยเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษีอากรของกรมสรรพากร มีความแตกต่างกันโดยชัดเจนในเรื่องวัตถุประสงค์ ขอบเขต ความรับผิดชอบ กระบวนการปฏิบัติงาน กระดาษทำการ และการรายงานผลการตรวจสอบ และมีส่วนที่มีความคล้ายคลึงกันคือเรื่องจรรยาบรรณวิชาชีพ และเทคนิคการตรวจสอบ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษีอากรของกรมสรรพากรสามารถใช้ประโยชน์จากงานสอบบัญชีโดยนำกระบวนการปฏิบัติงาน เทคนิคการตรวจสอบและงบการเงินที่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านภาษีอากรอย่างเพียงพอ ภายใต้การรับรองการปฏิบัติงานโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจะทำให้การตรวจสอบภาษีอากรสามารถลดขอบเขตงานตรวจสอบแต่ยังคงมีประสิทธิภาพอันส่งผลให้การตรวจสอบภาษีอากรเกิดประสิทธิผลได้

ธิติพร เจริญไพบูลย์สกุล (2547) ศึกษาเทคนิคการวิเคราะห์แบบแสดงรายการภาษีของเจ้าพนักงานตรวจสอบสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงราย โดยรวบรวมสอบถามข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษีระดับ 3-7 ซึ่งปฏิบัติงานในสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงราย พบว่าเทคนิคในการวิเคราะห์แบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคลทางด้านรายได้มากที่สุด ได้แก่การเปรียบเทียบรายได้ตามแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคลกับแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่มหรือแบบแสดงรายการภาษีธุรกิจเฉพาะและการวิเคราะห์อัตรากำไรขั้นต้นต่อค่าขายและการวิเคราะห์อัตรากำไรสุทธิต่อค่าขายทางด้านรายจ่ายเทคนิคที่ใช้มากที่สุด ได้แก่การวิเคราะห์ต้นทุนขายและการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายที่สัมพันธ์กับต้นทุนที่ขาย ด้านสินทรัพย์ หนี้สินและทุนเทคนิคที่ใช้มากที่สุด ได้แก่การวิเคราะห์สินค้าคงเหลือปลายปี ส่วนด้านอื่น ๆ นั้นเทคนิคที่ใช้มากที่สุด ได้แก่การวิเคราะห์งบการเงินโดยเปรียบเทียบกับกิจการประเภทเดียวกัน เทคนิคการวิเคราะห์แบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดาที่ใช้ตรวจสอบมากที่สุด ได้แก่การเปรียบเทียบรายได้ตามแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดาแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่ม เทคนิคที่นำมาใช้มากที่สุดในการวิเคราะห์แบบภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้แก่การเปรียบเทียบสัดส่วนยอดซื้อต่อยอดขาย และปัญหาที่พบจากการวิเคราะห์แบบแสดงรายการทางด้านผู้ประกอบการหรือผู้มีหน้าที่ชำระภาษีส่วนใหญ่มาจากการขาดความรู้ ความเข้าใจ รวมไปถึงการขาดทัศนคติที่ดีต่อการชำระภาษีอากร และปัญหาทางด้านหน่วยงานสรรพากรเป็นปัญหาที่เกิดจากความล่าช้าและความผิดพลาดของข้อมูลภายในที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์แบบแสดงรายการภาษีของหน่วยงานเอง

จินตนา สิริวงศ์ (2549) ศึกษาเทคนิคการตรวจสอบเพื่อการขยายฐานภาษีสำหรับธุรกิจโรงแรมและธุรกิจสปาในเขตท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงราย โดยรวบรวมสอบถามข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษีระดับ 4-8 ซึ่งปฏิบัติงานกำกับดูแลธุรกิจโรงแรมและธุรกิจสปาอยู่ในสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงราย จำนวน 5 คน พบว่าการตรวจสอบเพื่อขยายฐานภาษีเป็นการปฏิบัติงานอย่างหนึ่งของเจ้าพนักงานในการกำกับดูแลผู้เสียภาษี ซึ่งเทคนิคและวิธีการที่ใช้ในการตรวจสอบเพื่อขยายฐานภาษีสำหรับธุรกิจโรงแรมและธุรกิจสปานั้นไม่มีรูปแบบกำหนดไว้แน่นอน โดยพบว่าเทคนิคขั้นเตรียมการและการวางแผน ซึ่งประกอบไปด้วยการเตรียมเอกสารหลักฐานเพื่อใช้ในการตรวจจะใช้วิธีการวิเคราะห์อัตราส่วนที่ผิดปกติของยอดซื้อต่อยอดขายสำหรับภาษีมูลค่าเพิ่ม รองลงมาคือการวิเคราะห์รายได้ - วิเคราะห์ภาษีขายและรายจ่าย - ภาษีซื้อ เรียงลำดับ 12 เดือนเพื่อตรวจสอบฤดูกาลของรายได้ ในการเตรียมเอกสารหลักฐานเพื่อใช้ในการตรวจจะใช้แบบแสดงรายการภาษีต่าง ๆ และวิเคราะห์ความถูกต้องของการกรอกข้อมูลในแบบแสดงรายการ ในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับกิจการใช้วิธีการศึกษาระบบการควบคุมภายในและระบบบัญชีของกิจการศึกษาลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการดำเนินการของกิจการ

เทคนิคการปฏิบัติการตรวจสอบด้านรายได้ใช้วิธีการตรวจรายงานการขายประจำวันเปรียบเทียบกับอัตราค่าธรรมเนียมของการใช้ห้องบริการสปา ด้านรายจ่ายใช้วิธีการเปรียบเทียบและอธิบายการเปลี่ยนแปลงของต้นทุนจากการประกอบกิจการโดยตรงของปีปัจจุบันกับปีก่อน ด้านสินทรัพย์ใช้วิธีการตรวจสอบสินทรัพย์หมุนเวียน ด้านหนี้สินใช้วิธีการตรวจสอบความสัมพันธ์ของรายการดอกเบี้ยจ่ายกับเงินกู้ยืม ด้านภาษีหัก ณ ที่จ่ายตรวจการจ่ายเงินตามมาตรา 40 และการจ่ายเงินได้ตามมาตรา 3 เตรีส ด้านภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใช้วิธีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับค่าใช้จ่ายทางตรงและทางอ้อม ด้านภาษีเงินได้นิติบุคคลใช้วิธีการปฏิบัติโดยการวิเคราะห์และพิจารณาเกณฑ์การรับรู้รายได้และการตรวจตัดรายจ่ายให้เป็นไปตามหลักการบัญชีและตามหลักกฎหมายภาษี ด้านภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะใช้วิธีการวิเคราะห์ยอดซื้อยอดขายโดยเปรียบเทียบเทียบกับกิจการเดียวกัน เทคนิคการรายงานผลการตรวจสอบจะใช้การอธิบายความเป็นมาและเขียนข้อเท็จจริงของการประกอบกิจการของผู้เสียภาษีให้ละเอียดระบุประเด็นความผิดให้ชัดเจน สำหรับเทคนิคการติดตามผลการตรวจสอบจะใช้ระบบสารสนเทศในการติดตามการชำระภาษีและการโทรศัพท์สอบถามผู้ประกอบการ

ปัญหาที่พบในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานคือ การไม่ให้ความร่วมมือในการตรวจสอบของผู้ประกอบการ จำนวนเจ้าพนักงานมีจำกัดสำหรับการตรวจสอบและข้อมูลที่ใช้ในการตรวจสอบของหน่วยงานมีความผิดพลาด